

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ОРГАН ЗАПОВОДОСКОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ УКРАИНСКОГО НАРОДА В СЪЕДИНЕННЫХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

ГРН ЦЕНТИ РІХ XXXI Число 179. Джерси Сити, Н. Дж., четверг, 2. септя, 1923. VOL. XXXI. No. 179. Jersey City, N. J., Thursday, August 2, 1923. THREE CENTS

ЛІКАРІ КАЖУТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ГАРДІНГ ПЕРЕБУВ УЖЕ КРИЗУ НЕДУГИ

СЕН ФРЕНСІСКО, Кал., 31. липня. — Лікарі, що лічать президента Гардінга, заявляють, що він вже перебув кризу недури, та що є на дорозі до відновлення. Вони не хотять заявляти, що небезпека зовсім проминула, але мають з їх обережного задоволення виходити, що нема по-важної небезпеки звороту до гіршого.

Президент вже став більше і приймає трохи наживи. Рано піднімається трохи на постелі і казав собі подати газети, які не-регують.

МЕШКАННЯ ХОРОГО ПРЕЗИДЕНТА

СЕН ФРЕНСІСКО, Кал., 31. липня. — Президент Гардінг лежить хоррої в кімнаті на верхньому восьмому поверсі тутешнього готелю Пласе Тотел.

З трох вікон кімнати хоррого відомо верхи недалеких гір. Президент у своїй кімнаті має спойні і богато свіжого і чисто-го воздуха.

Зараз в сусідніх кімнатах мешкає жінка президента, яка разираз приходить сторожити комо постелі хоррого чоловіка. Дазі на тому поверсі є канцелярія особистого штабу пре-зидента і його лікарів, генерала Ооера. Там теж є і їдальня на 16 осіб.

Міністри і решта товариства президента живе на 7-ому поверсі.

ПРИГЛОБЛЕННЯ В СЕН ФРЕНСІСКО ІЗЗА НЕДУГИ ПРЕЗИДЕНТА

СЕН ФРЕНСІСКО, Кал., 31. липня. — Мешканці міста Сен Френсіска готувалися величаво і вшановно прийняти пре-зидента Гардінга. Тому прикрашено великими прапорами всі білий улиці і доми і публіка ніби масово вирунула на улиці. Але коли дізналася сумну вістку про його недугу, нагало реаль-ність перемінювалася у смуток. Тоді публіка стала масово товпитися біля Пласе Готелю, де президент лежить хоррої, і донинувати про стан його здоров'я. Також біля часисий зупинялися крїби людей, вижидаючи вістий про недугу президента.

Загалом сумні вістї про нагале захворювання президента викликали тут загальне пригноблення і шире сліпуче для хоррого.

Такимсамий настрої запанував і в других городах Кали-форнії.

ЗАБОРОНА ЛІТАТИ ПОНАД СЕН ФРЕНСІСКО

СЕН ФРЕНСІСКО, Кал., 31. липня. — Щер тутешньої по-ліції О'Брайа, що параді з тайною поліцією, яка є тут з пре-зидентом, видала заборону літати понад місто, поки пре-зидент Гардінг буде в Сен Френсіска.

МАСО РАКА ЗАХВОДИЛИ ПРЕЗИДЕНТОВИ ГАРДІНГОВИ

ВЕНКУВЕР, Британія Колумбія, Канада, 31. липня. — По-садин Венкувер Тиселда заявив, що коли президент Гар-дінг був тут на прийнятті він нарік наперед ним, що нездужає на жовудю ізза м'яса рака, яке їв на Аласці. Хотів він вже тоді був хоррої, маже мейор Тиселда, але старався його не пока-зувати, аби не псувати веселого настрою товариства.

БАТЬКО ГАРДІНГА ОДЕРЖАВ СУМНУ ВІСТКУ ВІД ЙОГО ЖІНКИ

МЕРІОН, Огайо, 31. липня. — Батько президента Гардін-га, др. Дж. Т. Гардінг, дуже зажурився вісткою про серйоз-ний стан здоров'я його сина.

Він одержав телеграму від жінки президента, в якій вона повідомляла, що він дістав запалення легенів (легких). Віл за-явив, що хотів би бути комо сина, але дорога задала і за-тримала на його старій віл.

Меріонська публіка таксамо великим задоволенням станом здоров'я президента Гардінга і вільно сидить за звідомлен-нями у часисий.

СЕНАТОР ЕДВАРДС ПРО НЕДУГУ ГАРДІНГА

ДЖЕРСІ СІТІ, Н. Дж., 31. липня. — Сенатор із стейду Нью Джерси Едвардс заявив, що недуга президента Гардінга загрожує всьому. Якби вона скінчилася катастрофою, то на його мову, це було-б нещастя для цілої Америки і ви-кликало би більше неспокою ніж шоубейліш його у світі.

Він сказав, що не вникав президенту Гардінгу і спів-чуттвом, бо вважає, що таких телеграм хоррої не слід посылати.

СЕНАТОР ДЖАНСОН ПРО НЕДУГУ ГАРДІНГА

ВАШІНГТОН, Д. К., 31. липня. — Сенатор Гайрв Джан-сон, з Канзасу, хотів нездово, серувач за похоронів по Бо-рої, і темер зупинився тут, дивлячи, що цілий американський на-род мовить про недугу президента Гардінга як найхорше по-дурак.

Він сказав, що вістка про недугу Гардінга його перева-жала і він зараз писав до жінки президента телеграму з же-ланнем широго пожування президента.

ВЕЛИКИЙ СТРАХ НА СТРИТ КАРАХ В НЬО ДЖЕРСІ

НЬОАРК, Н. Дж., 1. вересня. — Нині рано затопилося стра-х на всіх стрітках ньюаркських Боблен Серенс, яка обіймає 145 міст і громадськості ньюаркського Нью Джерси. До страйку виступили 3500 трамвайних робітників компанії.

АМЕРИКАНСЬКІ СЕНАТОРИ ІДУТЬ ДО ЄВРОПИ

ВАШІНГТОН, Д. К., 31. липня. — Завтра вилітають сенатори Ло Фоллетт, МакКеллар, МакКінлі, Робінсон і Спронсон парол-авом Джордж Вашингтон до Європи.

Вони будуть в Жерсі, у Шкайвері, на конференції між-алянтської парламентарної уїлі.

МИТРОПОЛИТ ШЕНТИЦЬКИЙ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЛЬВОВА

Старокраєві газети повідом-ляють, що в липні с. р. мав вер-нутись митрополит Шентич-кий до Львова.

Він вертається з Риму тин-ко хоррої і, поки не подужає, не може займатися урядовими справами української като-лицької церкви в Галичині.

Поліки заборонили вїтати митрополита по дорозі в Гали-чині й у Львові.

ТРОЦЬКИЙ І РАКОВСЬКИЙ БУЛИ АВСТРИЙСЬКИМИ ПО-ЛІЦІЙНИМИ АГЕНТАМИ

Російський соціалістичний пис-менник Григорій Алексис-кий подає у своїй війні княж-ці, яку видав в Парижі у фран-цузській мові, подає докумен-ти, що Леон Троцький (Брон-штайн) і Крісто Раковський (оба Жиди) були на службі австрійської поліції від 1911 р.

Троцький був від 1911 року на службі поліції у Відні, де видавав газету "Правду".

В 1914 році перенісся до Па-рижа, де видавав газету "Наше Слово", на яку платив соціалі-стичний Парувс (Жид), з гроши, які діставав від німецької тай-ної поліції.

Раковський австрійська по-ліція удержувала для пропа-ганди на Балкани.

А тепер се "ліній" пророчи.

ЗВІЛЬНЕННЯ 2000 СТАРШИН В ПОЛЬЩІ

Польща, як вломо, удержує одну з найбільш численних армій в Європі. Непродуктивність мі-ліардових втрат на війско по-тягає за собою опалканий стан польської валюти і господарки взагалі. Новий польський уряд береться до "спасіння" в тому напрямі. Очевидно, ходити тут не о матини одиництв, але о партійні порухування наслідком яких це в 1923 р. буде звіль-нення з польського війська 2000 старшин з армії і жандармерії. Подібні обмеження будуть пе-ревернені і в австрійському корпусі. Інтересно, що в Англії в Німеччині має Польща аж 269 дипломатів.

СЕРЕД РОСІЙСЬКИХ МО-НАРХІСТІВ

Берестський московський дневник "Руді" доносить: О-бедніні монархістичні організа-ції оголошують заву про пре-столонаслідство. Вони вказу-ють на те, що факт смерті ца-ря Миколи II. його сина Олек-сандра і брата Михайла може бути безсумнісним доказанням тільки після його мировірки рішучо компетентною комісією, якої права можлива не скорше, як в Росії зародиться перші при-знаки ладу і законності. Цю-лий тоді прийде час на висне-снені, хто з царів до Романових являється царем Росії.

Після завершення царю о-бедніні ради монархічних орга-нізацій у Франції, висше ви-соложений погляд згідний з по-глядами великого князя Мико-лая Миколаевича.

САРАЧЧА В РОСІЇ

На ліній ташкентської зєд-нати зв'язався сарачча, які по-суваються по ліній, знищуючи по дорозі сад і городи. В Ак-тобськом районі одержува-ють губ, сарачча являється на площі в 50.000 дес.

ШЕ ОДНА ЖЕРТВА ГОСТО-НИН РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ

Польська військова команда приїздила генерала Розвадов-ського як "почесного" описуна королівської парадичації по дорозі по Польщу. Екзотичні дороги гостий генерала Розвадовського занежував на за-палення косяк погоні і мусів за-лишитись у Львові, переселючи опису на дорозі королівським своїм пічником. В Настаском Розвадовський не взяв участі у воєнній параді, яка на дніх на-булася у Варшаві.

РЕЛІГІЙНИЙ РУХ НА УКРАЇНІ

Волинський кореспондент петербурзьких "Завістий" до-носить, що релігійний рух поміт-но зростає. Серед населення ходять тутки про чуда та зна-ки. В м. Черномові, як виведе один з мешканців, пе-реч кожному в кожну ніч за-палюється сама віс себе свічка. Для перевірки цього поставили большевники врату, яка потвер-дила поголосу. На Волині по-палення провінції, які нази-вають себе Петром і Павлом, та пошнорують науку про ки-нема світа.

ВІВІЗ РУДИ З УКРАЇНИ

З огляду на мале споживан-ня руди на внутрішньому рин-ку український фондхорро-проект убільшити вивіз за-кордон залізної і марганцевої руди сирця. Стари запаси ру-ди, які більшою заховалися з доверених часів, мають про-даватися закордонним інше їх нової закупівці ціни. Вивіз у розрахунок марганцевої руди по-крахуванням українського со-парху унажається вигідним. Право вивозу руди має бути надано Полудневому Рудному Троєстину.

БЕЗРОБІТТЯ В ОДЕСІ

Число безробітних в Одесі до-ходить до 25.000 чоловік. Для боротьби з безробіттям сніп-но організується громадська роботи по відновленню заво-дів по напарві шосе Одеса — Миколаїв і за сторіжних роз-рїбках.

ШТІТНІ ОВОЧЕВІ НАПИТКИ

Американці мають велику спрагу. Це відко з того, що вони річно випивають 4 біліо-ни бутлох ріжних охолоджу-ючих напиків, це рахуючи не тільки 10.000 зведених прила-дків ті напиків і цюпювє ні-ми флашкі, а 110.000 "сод-а-квітер" як розпродує їх між-населення. Великий роди красок, смак та запах відрізняють від себе усі і ісоки, соди, "дрі-к" і як там їх ще не назива-ють.

Всі ті роди холодників ма-ють свої власні відповідо до смаку і запаху, себто від ріж-них овоців. Помаранчі, цитри-ли, полука, виноград, "апель-сін", ананаси, грушки, бан-ани і до того, служили, по на-писам до виробу тих напиків. Та на дні і них нема ні салу з тих овоців. Все те — це продукти не природної хемічної робітні, а смак красна та запах це лиш дивна наслідкування тих при-родних прикмет.

Звичайно у одній такій бу-дильні овоцевого ніби напою є три черти уній цукру і два зерна штиртинного чверс. За-нах підроблюється через до-дання таких самих складників, як до природу, розішнених у алкогولی. На бутизку прина-де 5 до 1 Фікарпаль такої до-бутої, звичайно зтеру, "аер-фум".

Американський уряд має спе-ціальних хеміків, які сидять вна тіл щоб у тішчній напої не поїдала такі складники, які могили підкопати здоров'ю. Крім того по приписам Харчевного Відділу ті виробні повинні мати на опакованню, себто біля бутляках написи, що це не природні, а штучні соки. Так воно і діється, та написи ті уміщені на хемічних виробів, які шобно треба розпустити в воді, щоб дістати загадані на-пиків. На бутизку, які купу-ють вже консументи, ці написи не поїдають і публіка, куди-во ті напиків, вже не знає, чи вони правдиві овоцні, чи штучні. Та вони майже всь-штучні.

ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ХОЧЕ ВЕСТИ САМОСТІЙНУ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ

ЛОНДОН, 31. липня. — Британський кабінет завтра має обговорити відповіді Франції і Бельгії на його поти в справі вирішення питання Рурушину.

В четвер, дня 2-го серпня с. р., прем'єр Стрей Болдвин має заповіти заву в свій кабінет в палаці громад.

Кажуть, що прем'єр Болдвин має намір вислати окрему відповід Великої Британії на пропозицію Німеччини у спра-ві "воєнних відшкодовань", бо гадає, що Франція не відсту-пить від своєї окупаційної політики і продовжування перего-ворів з нею в безконечність до п'ятого не доведе, а тільки змар-нує час.

Загалом, серед Британців разраз відновляється погляд, щоби Англія аступала на шлях самостійної заграничної полі-тики і покинула альянті.

Кабінет правительства Болдвина зачало самостійну політи-ку, то воно звернеться до світ з виснаженням причин нової по-літики Англія.

ЗАБОРОНА ПРОДАЖІ АЛКОГОЛЮ МАЛОЛІТНІМ

ЛОНДОН, 31. липня. — Законопроект посылки нині Естор про заборону продажі алкогольних напиків малоолітнім на-писав як також і палата лордів.

Зараз потім підписав його король Юрій і він стався за-коном.

КАНЦЛЕР КУНО ЩЕ НЕ УСТУПИВ

БЕРЛІН, 31. липня. — Німецький канцлер Куно ще не уступив.

Він покино мусить се остати при власті, бо ані др. Шреєман ані Лебе не хотять прийняти канцлерства.

Можливо, що як збирється парламент (райхстаг), то пар-ламентарні політичні групи вирішать се питання.

ПОДАТКИ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 31. липня. — Німецьке правительство хоче при-доконити в парламенті, який збирається на сесію завтра, в сере-ду, 1. серпня с. р., проект закона на підвищення податків. Сьому протиявлять соціалістичні послі.

СТРАШНА ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 31. липня. — Нині сталася на залізничному шляху Гамбург-Міхен на стадії Крайензе страшна катастрофа.

Експресний поїзд вїїв на стійний на стації поїзд. На-слідком сильного зудару агиную 180 осіб, а 34 понесло тяж-кі поранення.

З козів осталося тільки румовище, зрід якого добувають жертв.

Ранених відвезено до шпиталю в Геттінген.

Катастрофа сталася через те, що машиніст занісено очі попомом і він не міг бачити настай стійного поїзда.

СПОСІБ НА ЗМЕНШЕННЯ ЗОРУЖЕНЬ В ЄВРОПІ

ЖЕНЕВА, Швейцарія, 31. липня. — Технічний комітет по-стійної роззбройної комісії Ліги Народів прийняв засаду роз-зброювання для членів Ліги Народів.

На основі цієї засади держави можуть переводити у себе обмеження озброєння на основі взаємних умов, що одна держа-ва дасть другій у потрібі такої помчі, наскільки вона змен-шить свою армію або воєнну флоту.

МУССОЛІНІ РЕФОРМУЄ МІНІСТЕРСТВО

РІМ, 31. липня. — Італійський прем'єр Муссоліні скасу-вав міністерство хайборства і міністерство промислу, а на місце обох отворив нове міністерство національної економіки.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МІНІСТЕР ГОВОРІТЬ ПРО ВЕЛІСЬКИЙ ДО ЛОАДА ДЖОРДЖА

ЛОНДОН, 31. липня. — Американський міністер праці Джеймс Дж. Дейвис, приїхав сюди в повороті з американського континенту домі.

Він ніні запросив бувшого британського прем'єра Давида Лойда Джорджа на обід, на яку крім нього були ще аме-риканські послан Джеймс Б. Ескалз з Луїзіани, Оскар Ріен з Ендерсона, з Ірландії, і Елвін Гріффітс, з Квінленду.

Міністер Дейвис говорив до Лойда Джорджа по велісськи (англійськи). Але се тільки вони обо розуміли, бо лиш вони обо валині ролю, а решта товариства не розуміла. Давного він скоро перейшов на англійську мову.

Він запросив Лойда Джорджа до Америки і казав, що як туди вїїде, аби коїне був в Шіаго, бо там заїняються Ве-стї (Захля), а Веєт не дієся Америка.

Лойда Джордж відповів, що він має велику охоту поїхати до Америки і, якщо не мати неперен, то поїде туди не се-осені.

Міністер Дейвис мігавати ще своє рідне містечко Трезер, у Вайді, де громадяни дають йому сердечне і величчя при-няття. Описав він вільне царювання домі. Хочє приїхати свій поворот ізза недури президента.

СВОБОДА

ЯК ПРОСВІТНИЙ ЧИННИК МЕЖИ УКРАЇНЦЯМИ В АМЕРИЦІ

Український загал, що приїхав до Америки з Євро-пи, не признає читати. Такі бувають обставини в старому краю.

Американці охочі — що нічого. Тут кожний читає: дома, на улиці, в стріткарі, у фабриці. Українці ж ту-сидять отже припробовати до тих відповідей і собі собі читати. Інакше всі будуть уважати його за підліткого чоловіка.

Тяжко йому читати з англійською мовою. Тому лю-до річна газета "Свобода" заступила йому цю недоста-чу. В своїй річній мові може вичитати Українець все те, що ніколи не в англійській газеті.

"Свобода" є двілітнім. Тому поміж-всіх валанійних новинків з цього світа: вона отже може лати українськом читаневі все те, що мають газети писати чужою мо-вою.

Кожний український отже має інтерес ку-пувати "СВОБОДУ".

На рік	\$7.00
На рік року	\$3.75
На три місяці	\$2.00

В Джерсі Сіті і заграєнцією:

На рік	\$10.00
На рік року	\$6.00
На три місяці	\$2.75

Ніхто не може нарікати, що "Свобода" дорога, бо переплатити вистить.

Гроші посылати чекими або "мол-ордерами".

"СВОБОДА", 63 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

